શ્રી આર્ય નૈતિક નાટક સમાજ.

સંસારલીલા.

નાટકના ગાયનો તથા ટુંકસાર

રચયીતા, ગાની, પ્રસિદ્ધ કરનાર

નરભાઇ કાલુભાઇ શાહ

માલેક—શ્રી આર્ય નૈતિક નાટક સમાજ

ઠે૦—બાલીવાલા ગ્રાન્ડ થીએટર તારદેવ

પ્રિંટર—શંકર સખારામ ડાળે

ઠે૦—શ્રી સમર્થ સેવક પ્રેસ, કાંદાવાડી ૭૨—૮૦ મુંબઇ નાં ૪

કીમત રૂ ૦-૪-૦

॥ ॐ ॥

* શ્રી આર્ય નૈતિક નાટક સમાજ *

સંસાર લીલા.

નાટકના ગાયનો તથા ટુંક સાર.

રચાવી, છપાવી, પ્રસિદ્ધ કરનાર,

નકુભાઈ કાલુભાઈ શાહ

માલેક—" શ્રી આર્ય નૈતિક નાટક સમાજ "

ઠે—તારદેવ બાલીવાલા ગ્રાંટ થીએટર. મુંબઈ.

વિક્રમ સંવત ૧૯૮૦ | સ ૧૯૨૪

આવૃત્તિ ૭ | પ્રત ૧૦૦૦૦

કિંમત ૪ આના

શ્રી

પાત્ર પરિચય.

પુરૂષ વર્ગ

સુત્રધાર	વસ્તુ સુચન કરનાર
રમાકાન્ત	વિલાસપુરના કોટીયાધીશનો પુત્ર
પ્રભાકર	રમાકાન્તનો સુશીલ મીત્ર
મૂનીમ	રમાકાન્તના પિતાનો નીમકહલાલ મુનીમ
સુરેન્દ્રનાથ	વિલાસપુરનો સત્તાધિકારી
શશીકાન્ત	રંગપુરનો જાગીરદાર
જયન્ત	રમાકાન્તનો પુત્ર
દોલતરામ	એક કંજુસ શેઠીઓ
રમણ	દોલતરામનો જમાઈ

ડૉક્ટર, વકીલ સોલીસીટર, ભીમા, જમાદાર, [illegible] વગેરે

સ્ત્રી વર્ગ

નટી	
સરસ્વતી	સુરેન્દ્રનાથની પુત્રી, રમાકાન્તની સ્ત્રી
યશોદા	તેની નીમકહલાલ દાસી
સરલા	રમાકાન્તની બ્હેન
વિલાસી	રંગપુરના જાગીરદારની સ્ત્રી
મધુરી	વિલાસીની દાસી
પન્ના	એક નર્તકી
નન્ની	એક વેશ્યા
ભાણકી	દોલતરામની નોકરડી
રમા	દોલતરામની પુત્રી
લતીકા	દોલતરામની નોકરડી.

"સંસાર લીલા."

અંક ૧ લો.

મંગળાચરણ

પ્રવેશ ૧ લો—સ્થળ. રમાકાન્તનો બંગલો—રમાકાન્તની જન્મતિથી [illegible] ભાઈ [illegible] નાચ [illegible] પાર્ટિ શ્રીમંતના [illegible] ધીરી ચલતી [illegible] તરામનુ [illegible] રમાકાન્તન [illegible] ત્રિઅર્ણિન [illegible] પ્રભાકરની [illegible] રમાકાન્તના પિતાના [illegible] તરંગી સ્વભાવના રમાકાન્તની [illegible]

પ્રવેશ ૨ જો—સ્થળ જાગીરદાર [illegible] **બગીચાનો પાછલો ભાગ**—[illegible] શ્રીમંત રમાકાન્તના [illegible] તેના પ્રેમનો ભોગ [illegible] જાગીરદાર [illegible] જેણે રમાકાન્ત [illegible] પૂત્રના [illegible] ચિન્તા, સરસ્વતીનુ આગમન [illegible] પીતાના મરણથી મળેના વારસાના તોરમા ઉચ્છૃંખલ બનેલ રમાકાન્તનુ આગમન, એકમા સંતોષ નહી માનનાર વીસમી સદીના જેન્ટલમેટ લોફર

રમાકાન્તનો પવિત્ર અને ભોળી સરસ્વતીથી છુટવાનો પ્રપચ, છોકરાને તજી દેવાની સલાહ સરસ્વતીનો સ્પષ્ટ ઇન્કાર અને રમાકાન્તે તેને તરછોડી ચાલ્યા જવુ

પ્રવેશ ૩ જો—સ્થ ા દોલતરામનું મકાન- તગામ ઘેલી પુત્રી રમાનો ' ુને મળવાનો ઉત્સાહ ા સા લિના આગક લેભા િ રમણનુ પોતાન કને ્વા, નાટકના લખેર ા ાનો લઇ આવવુ, ા ેલો ભળી રમાનાપીતા ોલતરામનુ સર્વ વૃતાત ખક માની ચીડાવુ, કજુસ પીતા અને ઉચ્છિ ખલ પુત્રી વચ્ચે ચકમક

પ્રવેસ ૪ થો—સ્થળ ્માકાતના મહેલનો એક ભાગ—રમા કાન્તની બ્હેન સરલા અને સખીઓનો સહચરી વિનોદ, રમાકાન્તના સુશિક્ષ સ્નેહી પ્રભાકરનુ આવવુ, યુવાન હૃદયોનુ આકર્ષણ, સાહેલીઓની પ્રેમ ચેષ્ઠા

પ્રવેશ ૫ મો—સ્થળ રમાકાતનુ વિલાસ ભુવન—લક્ષ્મીદાનોની લીલા, સરલાનુ પોતે ભરેલા ફડમા રૂપીઆ એક હજાર લેવા ેશ સેવીકાઓ સાથે આવવુ રમાકાન્તનો સ્પષ્ટ ઇનકાર

" વીસમી સદીમા ભીખનુ બસ ાન એ ઉપનામ છે
એ ભીખારીને પોષતા બેહાલ હિદુસ્તાન છે "

ભાઇ બ્હેનની ્ઝડ, વૃદ્ધ મનીમે પોતાના માલીકની પુત્રાનુ વચન રાખવુ રમાકાતનુ છેડાવુ, મુનીમનુ ખુન કરી પિતાનુ વીલ લઇ લેવુ દોલતરામે આવી મીલકતનુ કરારનામુ ન મારી લેવુ પોલીસની ધડપકડ અને રમાકાન્તનુ ન્હાસવુ

પ્રવેશ ૬ ઠો રથળ દોલતરામનુ મકાન—દોલતરામની ટેમ્પરરી મીસીસ ભાણુકીની શેઠાઇનો આડબ, રમાપર વ્હેમાએલ દોલતરામે આપેલી જાહેર ખબરથી રમણે ે રના વેષથી નોકરી રહેવા આવવુ, શેઠની પરિક્ષામા ભૈયાજી પાસ, દામા પ્રેમીઓનુ મીલના

પ્રવેશ ૭ મો—સ્થળ જાગીરદાર બંગલાનો એક ભાગ—
રમાકાન્તે તજેલી દુઃખી સરસ્વતીના ઉદ્દગાર, ખુની.
રમાકાંતનું આગમન, ખુનીની પત્નિ તરીકે જગતમાં જાહેર ન
થવાનો સરસ્વતીને રમાકાંતને ઉપદેશ, આદર્શ આર્યરમણીનો
અડગ નીશ્ચય, સરસ્વતીના આગ્રહનેવશ થઈ રમાકાંતે છુપાવું,
પાછળથી દોલતરામે આવી સુરેન્દ્રનાથ જાગીરદાર આગળ ભેદ ફોડી
નાખવો, જાગીરદારનું ઉશ્કેરાવું, સરસ્વતીની આર્જવતા
અને રમાકાંતના છુટકારાની માગણી જાગીરદારે પુત્રીના સ્નેહ કરતાં
ન્યાયધર્મની જવાબદારી શ્રેષ્ટ માની પોતાની ફરજ પર અડગ રહેવું,
પુત્રીએ પીતાના સ્નેહ કરતાં સ્ત્રી ધર્મ ને શ્રેષ્ટ માની રમાકાંતને
યુક્તિથી નસાડવો. સીન ટ્રાસફર ડાકમાંથી રમાકાંતને લઇ
સ્ટીમરનું ઉપડવું જાગીરદારે સીગનલ દેખાડી સ્ટીમર હૉલ્ટ
કરાવવી, રમાકાંતે જીવ બચાવવા સ્ટીમરમાંથી કુદી પડવું, શાર્ક
માછલીના મોમાં સપડાવું જોલી બોટમાં વિહાર કરવા નીકળેલા
રંગપુરના જાગીરદાર શશીકાંતના હાથથી તેનો બચાવ

ટેબ્લો.

અંક ૨ જો.

પ્રવેશ ૧ લો— સ્થળ શશીકાંતનો બગીચો. પ્રૌઢ વયમાં પરણેલી
નવજુવાન સ્ત્રી વિલાસીનીના વિલાસનું દિગ્દર્શન નાચરંગ
પછી વિલાસીની અને રમાકાંતનું એકાંત, યુવાન હૃદયોનું
આકર્ષણ, સેતાનના સાથી બનેલા રમાકાંતે વિલાસીનીને પોતાના
કૃત્રિમ આડંબરથી પોતાની સ્નેહજાળમાં ફસાવવી, નીચતાની
પરીસીમા, બાદ કામ પ્રસંગે બહારગામ ગએલા શશીકાંતનું
આવવું, ભલાની ભલાઇ, સુરેન્દ્રનાથ જાગીરદારનું રમાકાંતને પકડવા
આવવું, ભોળા અને વિશ્વાસુ શશીકાંતના મીત્ર ધર્મનું દિગ્દર્શન
અને રમાકાંતનો બચાવ

પ્રવેશ ૨ જો—સ્થળ દોલતરામનુ ઘર—સરલા કે જે રમાકાન્તના ભાગી જવા પછી દોલતરામ જેવા કસાઇના હાથમા આવેલી છે, જે દોલતરામ રમાકાતના પૈસા સાથે સરલાને પરણવા માગે છે તો તેમાથી છુટવા સરલાની ચીંતા, પ્રભાકરનુ આવવુ અને આ સ્થળ છોડી બીજે જવાનો મનેનો ઠરા નનરામનુ આવવુ, પ્રભાકર સાથે ઝઘડ, છેવટે રમાકાત ને અત્યાર સુધી સરલ રી ાર નો માને છે, પા ર ન હેવાના ખબર આનદ અને ર તેનો પ્રેમ કબુલ નહ ર તો આવેલ પત્ર પોલીસ ા હાથમા આપવાની ધમકી સરલા ી વિહ્વળતા, નવાનુ આગમન અને જેનુ કાર્ય નાગી તેનો ખ્યર તે કહેવત પ્રમાણે રમણનુ સરલાના ગચાર માટે આની મળવુ

પ્રવેશ ૩ જો— થળ જગલ—નિની શોધમા પિતાથી તજાએલી અન નીયાથી ઠીણાએલી, ગરીબ સરસ્વતીનુ પુત્ર જયત સ વ આવ । ત્યા સ્ના નીકળેના રમાકાત અને ચિતામીનુ આવવુ બનની પ્રેમ ચેષ્ટા, પતિ માટ પિતા તથા દેશ છોડ્યો તમજ અન ના ઘમમા જોઇ સરસ્વતીનુ મર્ગીત વવુ ચિ ત્નીની ા અને ત ગ્માર કરી જલ્દી આવવા રમાકાતને કહીને જ ર મા ાત સરસ્વતીને ગોળ સ્ની રેના ઉપકરને ભ નાર રમા ાતની સરસ્વતીને ચાલ્યા જવાની ધમકી સરસ્વતીના આ_ _ રમ ાતન ચીડાવુ અને ક્રોધ ગાવેગમા સરસ્વતીને વાત કરી, પાણી ભરવા મોકલેન પ્ર તુ અવ ત્ બુમથી તગી ાનુ આવવુ, રમાકાતનુ ભ । જવુ સરસ્વતી રારીનાત જગદિરદારના **આશ્રયમા**

પ્રવેશ ૪ થો—સ્થળ દોલતરામનુ ઘર—ચે ના રેર ચોર પરોણા એ ગત પ્રમાણે ભાણવીએ પોતાના પુત્રને દોલતરામના પત્ર તરીકે ત્ર ડ ી તેની પાસેથા પૈસા કઢાવવાનો વિચાર રમા નુ આવવુ ભાણી ાસેથી વિચાર **જાણી** પોતાના **કામને** જ ી પાર પાડવા સારૂ **ભાણકીને મદદ** આપવાનુ **વચન, છોકરાનુ**

કબજે લઇ ભાણુકીને બીજે ગામ મોકલી આપેલ સલાહ પ્રમાણે વર્તવા કહેવુ, દોલતરામનુ આવવુ, મિયાએ છોકરાનો હવાલો આપવો, પાપનો પ્રકાશ દોલતરાનો ગભરાટ, બાદ સલાહ પ્રમાણે મરીને ભુત થયેલ ભાણુમીનામ કાગળનુ આવવુ દોલતરામનો ગભરાટ પર ગભરાટ

પ્રવેશ ૫ મો- સ્થળ શશીકાન્તનો મહેલ—સરસ્વતીને બચાવા જતા મળેલા ચેકના ટુકડાના સાચા મેળવના વૃદ્ધ જાગીરદારની પોતાના પત્ની તથા રમાકાન્ત માટે શકા, છોકરાના ખુલાસાથી શકાની મજબુતી બાદ સરસ્વતીને પુછવા જતા પતિ પ્રેમી સરસ્વતી કે જેનુ હમેશ ધ્યાન પતિના ક્ષેમમાજ છે અને તે મીચારી વિનાસીને જાગીરદારની પુત્રી તરીકે માને છે, તેને રમાકાન્ત સાથે રમતી જોઈ માણી જાગીરદાર પાસેથી ખરો ખુલાસો એટલે કે વિલમી પુત્રી નહી પણ પત્ની છે તે જાણતા સરસ્વતીનો પશ્ચાતાપ અને જાગીરદારનો ક્રોધ, રમાકાતનુ વિનાસીને નજરે આવવુ, રમાકાતની ત્યારે નીચતાનો નમુનો અને પૈસા તથા પત્ની લઈ ભાગી જતા જાગીરદારના હાથે રમાકાતનુ પકડાવુ બાદ પ્રેમી વિનાસીની સલાહથી રમાકાતના હાથે જાગીરદાર ઘાયલ, બન્નેનુ ભાગવુ સરસ્વતી તથા સુરેન્દ્રનાથ જાગીરદારનુ આવવુ

ટેબ્લો

અંક ૩ જો

પ્રવેશ ૧ લો—સ્થળ હોટલ—નાસી આવેલા રમાકાતનો હોટલમા પારકે પૈસે પરમાનદ વિલાસીનુ આવવુ રમાકાતનુ બેદરકારીથી ઉઠી ચાલ્યા જવુ, વિનાસીનો પોતાની સ્થીતી પર પશ્ચાતાપ, બેવફા આશક અને સાચા પ્રેમીની તુલના, રમાકાતનુ આવવુ પરસ્પર

તકરાર, રમાકાંત કે જેને હવે વિલાસીની નહી પણ લાવેલા પૈસાની જરૂર છે તેનુ પૈસા લઇ વિલાસીને નિરાધાર હાલતમા મૂકી ચાલ્યા જવુ વિલાસીની અધોગતી, હોટલના બીલની ઉઘરાણી, પૈસા બદલ પોતાની કીમતી સાડી આપવી અને જવુ

પ્રવેશ ૨ જો--સ્થળ દોલતરામનૂ ઘર—ભૂતની ભ્રમણામા ભમેલા દોલતરામનુ મોરપીછાના કડા પહેરી ભુતના ઉતાર તરીકે આવવુ રમણની શીખાવણી પ્રમાણે દોલતરામે બીવરાવવા ભૂતડી તરીકે ભાણીનુ આવવુ, દોલતરામનો ગભરાટ રમણનુ ભુવાબની આવી સરલાને પરણવાનો વિચાર છોડી દેવાની સલાહ

પ્રવેશ ૩ જો--સ્થળ વેશ્યાનુ મકાન—ભૂખ તષાના ત્રાસથી કંટાળેલી વિલાસીનુ આવવુ સતીત્વથી ભ્રષ્ટ થતા એક વખતની મહારાણી મનાતી વિલાસીનુ ઉદરનિર્વાહ અર્થે વેસ્યાને ઘેર નોકર તરીકે રહેવુ, ભુતના વ્હેમમા ઘેરાયલા દોલતરામનુ શાન્તીને માટે અચાનક ત્યા આવવુ, દોલતરામ તથા વિલાસીની ત્યા મુલાકત, કર્યા તે પુર્ણ છે તેમ માની વધારે પાપ ન કરવા ખાતર ફરેબથી દોલતરામની હીરાની વીંટી માગી લઈ હીરો ચુસી આપઘાત કરવો દોલતરામનુ ગભરાટને ભાગવુ, અચાનક રમાકાંતનુ આવવુ વીલાસીની આખર સ્થીતિ જોઇ રમાકાંતનો ગભરાટ સુરેન્દ્રનથ જાગીરદાર આવવુ, રમાકાંતના હાથે સુ૰ જાગીરદારનુ ખુન સરસ્વતી કે જે પતીને બચાવવા પોતાના પીતા સાથે પોલીસના છુપા લીબાસમા આવેલછે તેનુ જાહેર થવુ, સતીનો પતિ પ્રત્યે પ્રેમ અને પતિને નસાડી ખુની તરીકે જાગીરદારની સમક્ષ પોતે જાહેર થવુ સરસ્વતી કેદ,

પ્રવેશ ૪ થો--સ્થળ દોલતરામનુ ઘર--પ્રભાકર, રમણ, સરલા અને ભાણી વગેરેઓએ જુદા જૂદા સ્વરૂપોથી ગભરાયલા દોલતરામને વધુ ગભરાવવો લાચારીથી દોલતરામે સરલાના લગ્નથી

હાથ ધોઇ નાખવા કબુલ થવું, ગોટાળાનો ખુલાસો અને પ્રેમી યુગલોના ખુદ્દા ગેલતરામના હસ્તે લગ્ન, આનંદ અને ડૉમીકની તુર્બાકૃતી

પ્રવેશ ૫ મો—સ્થળ ફાસીનો માચડો—સ્નેહયજ્ઞનો ભોગ થવા તયાર થયેલી સરસ્વતીનો તથા જાગીરદારનો સ્ત્રીધર્મ વિષે સવાદ સરસ્વતીના પ્રેમની પરીસીમા રમાકાન્તનુ આવવુ અને ખુની તરીકે જાહેર થઇ પોતાનો અતીમ પશ્ચાતાપ કરી આપવાત કરવો, પતીપ્રેમમા વશ બનેલી સરસ્વતી, પોતાના બાળક જયતને જાગીરદારનાચરણમા સોપી પ્રાણ ત્યાગ કરી આર્ય રમણી નામનુ સાથક કરવુ

દેખ્સો

સંસાર લીલા.

નાટકના ગાયનો.

શ્રી મંગળાચરણ

શ્રીવર નામ ઉચ્ચારસુ સુંદર
નિરાકાર નિરગુણ અતિ મંગલ
રમન કોમળ સુચીકર અંતર
ભજ કરૂણાકર નિરગુણ દુઃખહર—શ્રીવર
જો કલ્યાણ ચહે હૃદયે નર
ભજનિત્ત પ્રાત સમય અતિ સુસ્વર
શુદ્ધ ભાવધર પ્રેમ ભૂધર પર
પામે ચતુર ઉદ્ધાર તું ભૂપર —શ્રીવર

બાળાઓ—

નીજ પ્રેમની ખાતર પ્રાણુ તજે જન તે ભવ આ તરતા
બાંધી પ્રીતડી નિત્ય નિભાવે ધન્ય જીવન એ કરતા—નીજ
પ્રેમ નેમની મઝાજ જુદી પ્રેમાશી જન જાણે
વિશ્વ સકળીના અભ્યંતરમાં પ્રેમ પ્રેમ જોતા
અરે એ જીવન સફળ કરતા નીજ

વારાંગના— (૧)

ઇસ્કકે બાજારમે જુઠી મહોબત લાયેંગે
લુટને જોબન જો આયેં હર્યં વ્હાં લુટા કર જાયેંગે

મેરી સાગ બરસકી ઉમરીયા જોબનકા ઉભાર હય
અબરૂ તલવાર હય આંખે કટાર હય
જીસકા દેખા બસ તીર હમને ફેંકા વ્હો બાસ્મીલ શીકાર હય,
મેરે સીને પર કસ્યે અનાર હય
મુજમે મ્હોબત વ્હો બરછીકી ધાર હય
કમ પતલી કમાનસી કમરીયા સાવરીયા લાચાર હય—મેરી

રમા–દોલતરામ— (૨)

હું જરદાર હું સરકાર મોટરકાર લાવો યાર
બસ બ્રાન્ડીની બોતલ લાવો સાથે નવેલી નાર
બસ વન્ડરફુલ કોઈ એન્ડ મગાવો
મોજ ઉડાવો યાર,
ઝનનન ઘમ ઘમ (૨) વાજાનો ઝણકાર
હો મગનમે સનમ પીયેંગે હમ ચેરી રમ.
બસ મગજમા મઝમ ઓ માય ડીયર કહેશે વેલકમ

સરસ્વતી— (૩)

ખીલી રહી કેવી શોભા અપાર
કરતી તરૂલતા વિહાર ખીલી
મધુર મધુર પવન વાય
લલીત લલીત લીલા છવાય
અખિલ જગત રમ્ય જણાય
વદન વિભુ વારવાર ખીલી

રમા— (૪)

ખીલેલી કળીઓ (૨) વીણ માલી સીંચન આ કરમાય.
કાંઇ ઉપાય, ના સમજાય ખીલેલી

મધુકર મદમાતો જોઈ ભલી કળી રાતો બહુ થાતો
હૃદય હરખાતો વળી વાતો કરી કરી કંઈ ગાતો
વળી વળી લળીને ચુંબન કરતો કાય કળી વીખરાય
ઉર ઉભરાય ને શરમાય રે ખીલેલી

દોલત-રમા-રમણ-ભાણકી (૫

ઓ પાજી (૨) આજે આવ્યો હાથ બચ્ચાજી
બે દિલ રાજી તો કાજીની ક્યા દરકાર છે
હું લાજી (૨) ઝાઝી કરવી ના પતરાજી
ઓ દાદાજી (૨) ચુપ આ તારો તો સન્દાન છે
કરતા ના નાટકબાજી, પોરી છોડી દે પતરાજી
વાહ મારા પ્રાઈવેટ માજી
દોલતરામની દોલતપર ગીધા રહ્યા છે ગાજી
દિકરા મારા ઢોર હરાયાની કરૂ હરરાજી
નાનાજી (૨) હાહાજી (૨)
શુ સમજ્યા મુળા ભાજી, હવે માફ કરો પિતાજી
આ તો પ્હેલી છે બાજી બીજી તૈયાર છે

સરલા— (૬)

આતે આજના જમાનાના કેવા પ્રકાર
જોઉં જ્યા જ્યા હું ત્યા ત્યા ફકત પ્રેમના બજાર—આતે
ઍડન ગાર્ડન પર પ્રેમ, સાજે બેન્ડ સ્ટેન્ડ પર પ્રેમ
ગાતે નાટકમા પ્રેમ જોઈ જાગે વીકાર આતે
રમણી વીલાસ કરે પુરૂષો ગૃહ કાજ કરે
ધન્ય ધન્ય સદ્ભાગ્ય આજ ભારતના જાગ્યા
કૂળની મર્યાદ તજી રાત દિવસ બ્હાર ફરે

સુંદર પોશાક સજી પર પુરૂષે પ્રેમ કરે
કુળ નારી ગૃહ લાજને વિચારી, મર્યાદ માન વારો
આતે પ્રેમ છે કે મોહ તે વિચારો આતે

સરલા-સખીઓ— (૭)

ધારી ધારી જોતી તું વ્હેની કોને
જોઈ જોઈ લજવાતી વ્હેની કોને
"ના, ના, ના,"
નીરખી નીરખી છબી સુંદર ભરતા શ્વાસ અનેરા તાળી દ્યોને-ધારી
તું તરૂણીનું દીવેલ દીલ તે, તરૂણ રૂણ નવ રાખશે
કરશે મ્હેમાની મનમાની પણ અનંગ રંગ રેલાવશો
'નાના હાહા (૨) પછી હા હા હા"
વેણી આ વીખરાશે પછી અંગ પસીનો થાશે
ચોળી સાડી ચોળાશે તનના સહુ તાપ સમાશે
થાવાનુ તે સહુ થાશે, તેમાં આપણું શું જાશે—ધારી

સરલા-પ્રભાકર-સખીઓ— (૮)

મળ્યા મનના માલીક ઓ વરઘેલી સાહેલી
અમે જઈયે ઓ બ્હેન રજા લઈએ
રસરાજ બન્યા કેદી તારા
સ્નેહ બંધનમાં કેદી આ આખો સંસાર
ફુલથી સુકોમળ એ બંધનના માર
જરા ધીરે નાજૂક બંધ ધીરે બનાવજે ના ભરતી પગલાં
શું સ્નેહ તણા બંધ કે શું કેદના પ્રબંધ
હું તો ડરતી એ માર્ગ માંહી ભરતા ડગલા
બાણુ સાંધી નયન બાણુ સાંધી ભૂજબંધ ખુબ બાંધી
રસીયાથી રંગ રમજે બાળા-અલી આજે

સરલા— (૯)

મ્હેમાન જગની મેદની મ્હેમાન માનવ જાત છે
વૈભવ નગરના વાસીઓ વૈભવ વિશે રળીયાત છે
નાની જશે દિન ચાર આ આ માટીની મ્હેલાત છે
આ ચાર દિનની ચાંદની અંતે અંધારી રાત છે
જૂઠી જૂઠી આ વૈભવની માયા
આ સાહેબી ચાર દિનની
ક્ષણીક સુખમાં સંસારીઆ લોભાયા
આ સાહેબી ચાર દિનની
લક્ષ્મી સાગરે તરંગ ઉઠ આવે,
ચાર દિન માટે ચિત્તને ચળાવે
જીવન પથને એ આપું ભૂલાવે
આ સાહબી ચાર દિનની

શાણકી-- ૧૦

કુલી કુલીન ન ફરતી બની ફાકડી નાર
કોણ છ બરાબરી કરનાર
તીજોરીઓની ચાવી લઈ થઇ શેઠાણી નિરધાર
હવે હું નાથથી મ્હેનાર
અત્તરવીઆ હતર હોના
ઓટા મોજની ગાવી હોના
લાખ ટકાના જોબન માટે
કરોડોના હણગાર હાથની માગી અપર પાર

રમા-રમણ-- ૧૧

પ્રીયતમજી પારણે ઝુલાવજો રે
બાંધી પ્રીતડી તે પ્રેમથી નીભાવજો

છાને છાને મંદીર મારા આવજે રે
આવો આવો અનોખા રંગ લાવજો
અળગીન આપથી આખરી પ્રીત જાણજે
આપ તારા બોકડાની મોટી મ્હોકાણજો
દુખમાંછે પ્રીતની પીછાણજો રે
આવી પુંપોનીસેજને શોભાવજો

સરસ્વતી— ૧૨

લાગે જીવન સુન્ય નીરસ જગત સની
નૌકા ડુબે મારી કાંઈ ન મનાની,
કાંઈ રજની ઘોર સાગર ભરતી જોર
આવે વ્હારે મારી વિનતીને નીકા !—લાગે

અંક ૨ જો.

---

(૧૦)

ડેન્સ.

સાની ધધપ મપમરે મગ ર ગરેગ મગરે ગરેસા
સારેગમ પધમ ધપ ગરે ગમ પમ રપ સાનીધપ
મગરેસા, પસાની
ગરે સાનીધ રેસાનીધપ સાનીધપમ પસાસા નીધપ
મપ મગરેસા, પસાની
ગરેસા (૨) રેસાની ધપમ પસાની
પધપ સાસા ગમપધપ પસાની
સારેગમ રેગમપ ગમપર પસાની
ગમપ (૩) નીધપ પસાની
સારેગમ પમગરે સાનીધપ પસાની

વિલાસી—રમાકાંત— ૧૪)

પ્રેમ મોરલી નાદ મધુર વાજાડે વશ કીધી હા કીધી
અનગ રગી રકત લોચને લાલ લોભાવી લીધી હા લીધી
કામ જ્વર પીડા કરતો અગ સલુણી ઉત્તમ આજ પ્રસગ
દર્દ કરો સહુદુર સલણા વરસાવી રસધારા પ્રીય મારા
અધરામૃતનુ પાન કરીને અમર થશે પ્રીય તારા હા તારા
અમુલો અગઅગ ઉછરગ
જમાવે જોબનીયુ મહાજગ
સરીતા સાગરનોજ પ્રસગ
રગ છે જાદુગરને રગ, પ્રેમ

સરલા— ૧૫

મુરખ જન વ્યથ કરે અભિમાન
લોભ મોહનીજાલ બછવી
રીદ બને તુ હેવાન
કોઈ ટકયુ નહી કોઇ ટકવાનુ
ભજી લે શ્રી ભગવાન

સરલા— ૧૬

મને તારો ભરસો નાથ ભારી
કાણુ તારા વિના લે સભાળ સ્યામ મારી
સતી સીતાને આગમાથી બળતી ઉગારી
ભીડ દ્રાપદીની નાથ તે નીવારી
ધીર સાચી ધરનાર બેલી સત્યના આધાર
તોલ ત્રીકમ કરનાર છો મુરારી
હુ છુ નટવર ગોપાળ ગાય તારી
મારે ઉંડે હરીની હામ ભારી

સરસ્વતી— ૧૭

કર્મ કર્યાં કુડા હશે લીધુના હરી નામ
તેથી દીન થઇ ભટકતા અન્ન વસ્ત્ર વિણ આમ
વિપદ વિદારો દીન દયાળ
નીજ પતીતની લ્યો સભાળ
પતિના વિયોગે વન અથડાતુ
દુશ્મન જગત જન કયા જનુ
અધમ ઉદ્ધાર દુખી મમ બાળા

રમાકાત–વિલાસી— (૧૮)

પ્રેમી પરોણા છો ચિત્ત હર પ્રિય કર પ્રિતે પાળજો
અ તરીએ રાખજો હૈડાને હારજો પ્રેમી
સ્નેહના સીચુ અમૃત બીન્દુ
ચદ્રવદન આ વિમળ વિલસતુ
યૌવન મદ ભેલા અલબેલા છોગાના છેલા–વાહ પ્રેમી

સરસ્વતી— (૧૯)

ન જીવન પ્રાણમા બાકી ન ચેતન તનમહીં બાકી
છતા એ ગયમા મારો અમળ વિશ્વાસ છે બાકી
જગતની હુ નથી સ્વામી જગત મારૂ નથી સ્વામી
તમે મારા ન જો સ્વામી બધીએ આશ છે બાકી
જગતના બધનો તુટયા નયનમા આસુઓ ખુટયા
જીગરના તાર છે તુટયા રે છેલ્લો શ્વાસ છે બાકી

આાણકી— (૨૦)

અનુલુલુ હાલ હાલ હાલ અલુલુ હાલ
સોનાનુ પારણુ મ ગાવુરે હાલ હાલ હાલ

મારા કાકાએ ઝુલાવુ રે હાલ
છાના મારા વીર ભરી આવુ નીર
પછી તને હેતથી હનાવુ રે હાલ (૨)
ભાઈ છાનો બાપા છાનો અરે છાનો રડયા છાનો
રૂડા રમકડા રમવાને લઈ આવુ
ઝગમગતા ઝભલા [illegible] દરજન મગાવુ
ગોર[illegible] આના [illegible] રે હાલ [illegible] હાલ
આયા [illegible] આન બાબાગાડી [illegible]
બેસી રોતા [illegible] ફીરને લે [illegible] અનુકુળ [illegible]

દા [illegible]મણુ-[illegible]મા— (૨૧)
આની [illegible] આ [illegible]
[illegible]
[illegible] ના [illegible]
[illegible]
ભાઈ [illegible] ભાઈ [illegible]
[illegible]
શામળીયા [illegible] જો મારી [illegible]
તમે મોટરમા બેસી વ્હેલા આવજો
શુ શામળાયજી [illegible] કરે આ બાળકને સભાળો
તમે [illegible] મને [illegible]
[illegible] આ [illegible] હાય હાય હાય
મા [illegible] ખીલી મારા પગની નળાઓ થઈ ગીલી
દીકરી આના શુ ઉપાય
[illegible] વેચાય અરરે મરી ગઈ તારી માય
બાપા હાય હાય હાય બાપા હાય
ડ્રોપ

અંક ૩ જો.

વારાંગનાઓ— (૨૨)

મર્યં વારી સૈયા પીયો પીયોજી મદવા
ગાલ ગુલાબી લાલ શરાબી
ચાલ ચલત મતવારી મોરે સૈયા પ્યારે–પીયો
ગત અનોખી ચાદનીકી નેહ નયન મનલાન,
અધરમેં પાન ડગત પરસ્પર પ્યારીકો મુખ મલકાય,
દોનો રંગી એક રંગમે રંગાએ અનંગ રંગમે
પરસ પરસ ઝલકાય–મર્યં વારી.

વિલાસી – (૨૩)

ભોળી હુ ભ્રમમા ભુલીરે જુઠા જગમા
ફોગટ ગાનમા ફુલીરે જુઠા જગમા
ઝાકળને મોતી જાણ્યો અસળા ભમી અટવાણી
પહેલા પરખ્યુ નાની પાણી રે જુઠા ભોળી
નરકભ પ્રમમા ડાલે છે તારો એમજ બોલે
મુખ અમી અતર વિષ ઘોળે રે જુઠા ભોળી
દેખ્યા વિણ ડગલુ ભરીએ ભવ રણમા ભટકી મરીએ
જોઈ પાત્ર પ્રમ તો કરીએ રે જુઠા ભોળી

રમણ–દો–રમા— (૨૪)

મર્યં ઉમર ખાનકા ચેના કે ધુણો બેટા મેરા
કાઇ ઝાકની નાઇ ઝાકની હા ગામની પનગામકી
કોઈ જોગની કોઇ ભાગની પોબન વાચન મોચન ખુડચલ
કોઈ ઘરો વરોકા ડેગ કે ધુગા બેટા મેરા અભભપમ્બ
ચુપદાન કોઈ લાવો યે સતીના રીર મીલગાઓ
બસ જલાકર ખાક કર ફીર બેઠે મોજ ઉડાવો
આકાશસે પાની બરસે તાનડકે બીજલી કડકે
ભેસાસુરકા સીના ફડકે બસ રખ્ખો ઇસે પકડકે
કોઇ આવો મને બચાવા મમ્મા દેવીના બાવા

આવ્યો ભુતભાઈ શુ ખાવા માંડ્યુ ભુત હવે ઉભરાવા
અબભપમ્બ (૩)

છોકરીઓ-- (૨૫)

બીબી મેડકારી મે તો પાનીમેકી રાની
કૈવા મેન ભાઈ ભતીજા ચાલ મેરી દેવરાની
બગલા મેરા છોટા દેવર દેખદેખ ડરકાની ( ) બાબા
અગલા નાચે બગલા નાચે નાચે બોતલ ખાના
પીવ પીલી સાબકી ટોપી નાચ મેમસાબકા જામા (.) બાબા

ગો સ પ્ર ર ર ભા-- (૨૬)

રંગે ચંગે સંગે રહેજો, આશીશ છે મારી
નદીલ અમોને આજ તમોએ કીધા આભારી
હાનમ અમ રંગણાગીઆ પર જઈએ બલીહારી
જઈ કરતાલો ભજન કરીશુ, રામ ભજનમા રહીશુ
કાળા કરમો કરવા મુકી કૃષ્ણ કૃષ્ણ મુખ કહીશુ
બોલો રામચંદ્રકી જય, બોલો બસી ધરકી જય
બંસીધરના બાવા લઈ શુ રાધાવરના બાવા લ શુ
સીતાવરના બાવા લઈશુ
તુહી રામ (૨) તુહીરે મારા ચરખો બોલે રામનામ
બસ તુહીરે બસ તુહી તુહી રામ તુહી (૨)

સંસ્કૃતિ— (૨૭)

પ્રણામ હિન્દ જનની હુ સ્વર્ગ ધામ જાઉ
પ્રણામ આર્ય રમણી હુ સ્વર્ગધામ જાઉ
કહેજો પિયુને મારા કહાવે તમારી દારા
પિયુ પંથ જોતી તારા ભવપાર આજ જાઉ
રક્ષા શિયળની કરતા, નીજ નાથ માટે મરતા
મૃત્યુ કિનારે તરતા, હુ નામ ન લજાઉ
મને નાથ માફ કરજો, દિલમા ન દોષ ધરજો
સામે કિનારે મળજો, ત્યા રાહ તારી જોઉ

શાંતી ! શાંતી ! શાંતી !